

Олег Зинич

Сьогодні ми часто зустрічаємось із таким вченням: астрологія та її різновиди. ОВЕН Очікується складна ситуація, за якої доведеться шукати компроміси в фінансових питаннях і поступитися деякими принципами. З'являться труднощі у переговорах з партнерами щодо інформаційного забезпечення.

ТЕЛЕЦЬ Необхідна уважність у переговорах під час висловлювання своєї думки. Можливі ділові пропозиції, але поки що вони можуть збентежити вас. Ситуація може вимагати перегляду ваших поглядів щодо оплати праці».

Щось таке чи подібне бачимо або чуємо щодня, починаючи з самого ранку. Вмикаємо радіо: „Астрологічний прогноз на сьогодні...” Дивимось вранішні теленовини: „Зірки пророкують важливі події в суспільному житті країни...” На сторінках Інтернету чи газети кидається у вічі: „Найправдивіший гороскоп – тільки у нас!...” Гадаю, не варто далі перелічувати весь „набір астрологічних послуг”, які і так уже є надто розрекламованими. А чи не спадало вам на думку, що за цим стоїть? Де бере свої початки астрологія і що вона в собі несе? Цікаво, чи не так? Та спершу заглибимось у вкриті мохом зігурати древніх віків, оскільки сучасна астрологія все ще нагадує стародавню, хоча, безперечно, відбулися великі зміни.

Хто є засновником астрології? Відповідь буде неоднозначною. Дослідники, історики кажуть, що вона зародилась у Месопотамії. Та відомо, що і в інших частинах світу астрологія теж розвивалась. Китайці склали свої астрологічні збірники ще до вавилонських жерців. Індійська астрологія теж сягає коренями глибокої давнини, тісно пов'язана з індуїзмом і продовжує відігравати важливу роль у житті індійського суспільства. Та повернемося до Межиріччя.

У часи розквіту халдейсько-вавилонської цивілізації астрологія була одним із найпопулярніших культів. Будувались знамениті вежі-зігурати, з яких халдейські жерці вивчали небо і збирали всю можливу інформацію, прагнучи зрозуміти закони небесної механіки. Звісно, такі „наукові центри“ були одночасно і релігійними. Бо, як пише мислитель Мірча Еліаде: „Навіть і без допомоги міфологічних фантазій людини небо прямо і безпосередньо виявляє свою трансцендентність, величність, силу і сакральність. Проте спостереження за небом пробуджує у свідомості первісної людини релігійні почуття”¹. Отже, жерці спостерігали за небесними світилами, складали зоряні карти. До речі, на ранній стадії свого розвитку астрологія нічим не відрізнялась від астрономії. Але настав момент, коли людина настільки захопилась дослідженнями, що стала обожнювати небесні світила. Маючи певні знання про зорі, вона не змогла піднятися до Того, Хто понад них. Людина не зуміла побачити поза рухом світил, що, по суті, є природнім процесом, їх Творця. Астрологи розписали небо різними знаками, які містять в собі ту чи іншу конфігурацію зір, і запевнили себе, що якраз тут є закладений сенс нашого Буття, саме для цього Бог створив зорі, щоб ми у них знаходили своє майбутнє.

На цій стадії розвитку астрологів цікавила радше доля народів і передбачення різних катастроф, аніж доля окремих людей. Пророкування індивідуальної долі за допомогою астрології було впроваджене персами, хоча знання про розміщення світил вони запозичили у вавилонських жерців, котрі перші від інших встановили зв'язок пір року з фазами Місяця і вираховували лінію екліптики (велике коло небесної сфери, по якому відбувається видимий річний рух Сонця)². Крім того, їм були відомі траєкторії планет (але не справжні орбіти).

Поняття про дванадцять знаків Зодіаку було сформоване у часі царювання персів. Пояс Зодіаку, середня лінія якого є утворена екліптикою, охоплює траєкторію руху планет і складає через всю небесну сферу смугу завширшки від 16 до 18 градусів. Пояс Зодіаку поділений на дванадцять секцій (знаків), по 30 градусів кожен³.

Вважається, що розташування планет у знаках вказує на потенційні можливості людини. Астрологія використовується при визначенні і відчитуванні долі якоїсь держави чи нації, а також найкращого часу для поїздок, фінансових операцій, весіль тощо. Через астрологічні обчислення „дізнаються” про розвиток особистості і характер людини, можливі події в її майбутньому і навіть момент смерти (!?) Цікаво, чи не так? Проте виникають думки на тему: „А ким тут є людина? Чи є вона царем творіння і чи панує над ним [Бут. 1, 26], чи навпаки – хто її Бог?” Якщо виходити з позиції астрологів, то гороскоп окремої особистості визначається наслідком карми, що нагромадилася за час попереднього існування. А це значить, що людина просто безвільна істота.

Святі Отці Церкви вказували на фаталізм астрології, непряме виправдання нею зла і наслідків цього. Преподобний Максим Грек звертається до Господа: „Як я, створений на Твій Образ і Подобу, тобто удостоєний дару свободи волі, що отримав силу і дію благодати і праведности, – невже я дією якоїсь лихогої зірки можу мати потяг до зла, як заміла тварина, яку господар тягне на мотузці? Ні, я ніколи не погоджусь із цим...”⁴. Отці Церкви навчали про хибність засад астрології. Читаємо це у творі блаженного Августина „Про Боже місто”, „Шестидневні” святого Василія Великого та багато інших. Ще на зорі християнства в „Науці дванадцяти апостолів” („Дідахе”) чуємо: „Дитино моя, не пророкуй, бо це веде до ідолопоклонства. Не займайся заклинаннями, ані астрологією, ані очищенням, не прагни дивитись на ці речі, ані слухати, бо це веде до ідолопоклонства”⁵. Усі ці та багато інших думок Отців базуються насамперед на Святому Письмі: „Не вдавайтесь до заклиначів мертвих та до знахарів по пораду не ходіть, щоб не осквернитись вам ними: „Я – Господь, Бог ваш” [Лев. 19, 31].

Як не дивно, люди забувають про Бога, створюючи собі кумирів-ідолів. Багато людей щоранку прокидаються з думками: „А що там, цікаво, на сьогодні мені говорить гороскоп?” Ніхто не звертає увагу на те, що, можливо, його склали люди зовсім не компетентні в астрології. Та, навіть, і сама ця наука – що вона собою являє? Де знайти в цьому „коктейлі” багатобожжя, містицизму, ворожбицтва і псевдонауки справжній авторитет, джерело істини? Чому одне сузір'я вважається добрим, а інше – ні? Що є критерієм? Відповіді астрологів на ці питання є нечіткі і розпливчасті. Дуже часто те, що пророкували астрологи (в тім числі і Нострадамус), не збувалось. У 1982 році, коли спостерігався черговий парад планет, багато астрологів стверджувало, що на землю впаде шквал катастроф (пожежі, землетруси, повені тощо), але нічого екстремального не сталось⁶.

Чому ж люди так вірять гороскопам і навіть бояться зробити „щось не так”. Хто є Творцем: Господь чи зірка? Деякі люди поєднують це в одне. Що виходить? Відкріємо

газету – оголошення: „Українець, віруючий (греко-католик), Діва, народився в рік Коня...” Повний „фарш”, чи не так? Головне, в постскрипті після „...шукаю половинку серця...”, фраза: „...обов’язково, щоб була Рак або Овен!” Самі астрологи змішують у своїх „установках” релігії і культу. Відкриваю одну з книжок такого „приготування” – авторка в передмові пише: „Сподіваюсь, мої поради захоронять вас від хибних кроків і необдуманих рішень і допоможуть жити в злагоді з планетними ритмами...”⁷ В іншому місці вона у порадах на день пише: „Раджу медитувати, отримувати Причастя, молитись – саме сьогодні до людини може прийти інтуїтивне прозріння і розуміння вищого сенсу життя”⁸. Чудова „установка”, правда ж? Треба піти до Церкви і причаститись, бо сьогодні Марс буде „бачити” сузір’я Водоля. Та навіть якби в астрологічних прогнозах був хоч якийсь сенс, то з біологічної точки зору об’єктивніше було б складати гороскопи, мотивуючись датою зачаття, а не народження: всі спадкові фактори беруть свій початок із моменту зачаття.

Що радить нам Святе Письмо? Як нам бути? Чи маємо ми вірити гороскопам і боятись порушити рух, „гармонію вищих сфер”. Відкриємо книгу пророка Єремії: „Так каже Господь: поганської дороги не навчайтесь і знаків небесних не страхайтесь, бо їх страхаються погани”[Єр. 10, 2].

Яким буде цей рік? Що він нам принесе? Каже псалмопівець: „У Бозі моє спасіння і моя слава, міцна моя скеля; прибіжище моє в Бозі. Звіряйтеся на нього повсякчас, народи, виливайте перед ним серця ваші. Бог – нам пристановище”[Пс. 61. 8 - 9]. Мовить пророк Ісая: „Дух Господній на мені, бо він мене помазав... проголосити рік Господнього благовоління, день відплати нашого Бога, потішити всіх засмучених, звеселити засмучених Сіону, замість попелу дати їм вінець, елей веселощів – замість жалібної одежі, хвалу – замість пригніченого духу”[Іс. 61, 1 - 3]. Звичайно, в цьому році не минути й різних випробувань, але Господь заспокоює: „Візви до Мене і Я обізвусь, і об’явлю тобі велике і незбагненне, чого ти досі не знав”[Єр. 33, 3]. У душі молитви і праці, життєвих турбот та хвилин радости уповаймо на Господа Бога і вірмо – ніяка зірка чи планета нам не нашкодить.

1 Див.: Мирча Элиаде. Трактат по истории религий. Санкт – Петербург 1999, т. 1, с. 97.

2 Див.: Великий тлумачний словник сучасної української мови //В. Т. Бусел – К. Київ Ірпінь 2001, с.256.

3 Там само, с. 381.

4 Иванов А. И. Литературное наследие Максима Грека. Ленинград 1969, с. 123 – 124.

5 Дідахе. Наука 12-х апостолів. Джерела християнського сходу. Львів 2002, III розділ, с. 25.

6 Unger M. Demons in the World Today. Tyndale House Pub., III, 1971, p. 9.

7 О. Шувалова. Астрологический календарь – гороскоп на 2006 год. Невский проспект 2005, с. 2.

8 Там само (див.: 18-ое ноября, суббота), с. 222.

О. Зинич. Астрологічний прогноз // СЛОВО 1 (26) (2006) 4-6